

§ 208

Liikenneliikelaitoksen johtokunnan lausunto Pia Pakarisen valtuustoaloitteesta Kruunusiltojen raitiovaunukalustotarpeiden uudelleenarvioimiseksi

HEL 2021-011578 T 00 00 03

Esitys

Johtokunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle Pia Pakarisen valtuustoaloitteesta Kruunusiltojen raitiovaunukalustotarpeiden uudelleenarvioimiseksi:

Kruunusiltojen raitiovaunukaluston hankintaa koskeva hankesuunnitelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 17.6.2020, 173 §. Kruunusiltojen raitiovaunukaluston hankinta Skoda Transtech Oy:ltä perustuu HKL:n johtokunnan päätökseen 17.12.2020, 200 §, jossa johtokunta oikeutti HKL:n käyttämään olemassa olevan raitiovaunujen hankintasopimuksen lisäsopimuksen L9 mukaista jäljellä olevaa optiota 23 Artic XL -tyyppisen raitiovaunun tilaamiseen.

Kuten hankesuunnitelman hyväksymistä koskevan päätöksen perusteissa todetaan, on Kruunusiltojen raitiorata suunniteltu liikennöitäväksi kahteen suuntaan ajettavilla raitiovaunuilla. Radan infrastruktuuri niin kantakaupungin kuin Laajasalon päässä on suunniteltu kahteen suuntaan ajettaville vaunuille. Mikäli linjastoa haluttaisiin liikennöidä normaaleilla kantakaupunkilinjaston vaunuilla (kuten Artic/MLNRV), tämä edellyttäisi kääntösilmukoiden rakentamista niin Hakaniemen kuin Laajasalon päähän sekä muita raiteistomuutoksia. Kääntösilmukoiden liisääminen ei ole mahdollista ilman laajempia maankäytön suunnittelun muutoksia, mikä edelleen hidastaisi Kruunusiltojen linjaston käyttöönottoa. Alun perin Kruunusiltojen linjastoa varten oli tarkoitus hankkia 45 metriä pitkiä vaunuja, mutta vaunupituutta on jo lyhennetty 35 metriin hankekokonaisuuden laajuuden ja siten matkustajamääräennusteiden täsmentymisen myötä. Vaunujen lyhentäminen 45 metrisistä 35 metrisiksi ei pudottanut merkittävästi vaunukohtaista hankintakustannusta.

Koska kahteen suuntaan ajettavia vaunuja ei ole mahdollista saada lyhempinä kuin 35 metrisinä, vaunuja ei ole mahdollista edelleen lyhentää. Vaunujen lyhentäminen edelleen tarkoittaisi täysin uuden yhteen suuntaan ajettavan raitiovaunumallin tilaamista ja tulisi erittäin todennäköisesti jo tilattuja vaunuja kalliimmaksi. Tällaisen vaunutyyppin matkustajakapasiteetti jäisi huomattavasti nykyisiä kantakaupunkivaunuja pienemmäksi. Lisäksi tulisi rakentaa kääntösilmukat, jotka veisivät tilaa kaupunkikehitykseltä. Tämäkin vaihtoehto tuottaisi lähes varmasti selkeän viivästyksen Kruunusiltojen linjaston liikenteen alkamiselle.

16.12.2021

Uuden vaunutyyppin hankintaan ryhtyminen tarkoittaisi jo tilattujen 23 Artic XL -vaunun siirtämistä käyttöön Länsi-Helsingin raitiotieille. Länsi-Helsingin raitiotiet liikennöivät myös kantakaupunkiraiteiston alueella, jolloin olemassa olevien katujen kuormitusta ei voida välttää. Tällä hetkellä ei ole tiedossa, että nykyinfraan ja pohjalaattarakenteeseen tarvitsisi tehdä muutoksia. Myös kunnallistekniikka kestää Artic XL -vaunujen painon. Kantakaupunkiverkon raitiotiepysäkkejä ei ole korotettu eikä pidennetty kampanjaluonteisesti, vaan pidennyksiä tehdään aina tilanteen ja mahdollisuuksien mukaan liikenteen tilaajan Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän ja/tai kaupunkiympäristön toimialan pyyntöjen mukaisesti. Pysäkkien pituuteen vaikuttaa myös se, kuinka monta linjaa kyseisen pysäkin kohdalla liikennöi ja mitä mahdollisia rajoitteita ympäröivä rakennettu kaupunkitila asettaa.

Koska Länsi-Helsingin raitiotiet toteutetaan vasta käynnissä olevien pikaraitiotiehankkeiden jälkeen, pitäisi HKL:n joko neuvotella tilattujen raitiovaunujen toimituksen siirtämisestä tai varastoida toimitettuja raitiovaunuja useita vuosia. Toimitusten siirtäminen kauemmas tulevaisuuteen nostaisi vaunuhankinnan kustannuksia, kun vaunuja ei rakennettaisi jo sovitussa aikataulussa ja tällöin toimittaja joutuisi sovittamaan tuotannon muuhun tilauskantaansa. Vaunujen varastointi tulevaisuutta varten merkitsisi varastotilan tarvetta sekä edelleen suurempia ylläpitokustannuksia vaunujen elinkaarelle takuuajan osittaisen hyödyntämättä jättämisen myötä.

Kaikki edellä esitetyt vaihtoehdot kasvattavat Kruunusiltojen raitiolinjan kustannuksia jo hyväksytyistä ja sisältävän merkittävän aikatauluriskin hankkeen valmistumiselle. Näin ollen HKL ei pidä tarkoituksenmukaisena muuttaa Kruunusilloille hankittavaa kalustoa lyhemmäksi.

Esittelijä

yksikön johtaja
Antti Nousiainen

Lisätiedot

Heidi Heikkilä, kalustopäällikkö, puhelin: 310 33823
heidi.h.heikkila(a)hel.fi
Hannu Stam, infrapalvelupäällikkö, puhelin: 310 35777
hannu.stam(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Postiosoite
PL 55250
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hkl@hel.fi

Käyntiosoite
Hämeentie 86
Helsinki 00550
http://hkl.fi

Puhelin
3101071
Faksi
09655783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI3280001301351509
Alv.nro
FI02012566

Valtuutettu Pia Pakarinen ja 18 muuta valtuutettua ovat tehneet 13.10.2021 seuraavan valtuustoaloitteen:

"Kaupunkistrategiaan on kirjattu, että Vartiosaaren ja Stansvikinkallion rakentamisesta luovutaan. Päätöksen vuoksi nykyinen tilanne poikkeaa huomattavasti sillan rakentamispäätöksen taustalla alun perin olleesta tilanteesta. Koska Vartiosaaren osayleiskaavassa laskettiin saarelle tulevan 5000-7000 asukasta ja Stansvikinkallioon 2000 asukasta, alueiden rakentamatta jättämisen myötä Kruunusiltojen raitioyhteyden arvioitu käyttäjämäärä vähenee merkittävästi.

Käyttäjämääräennusteen pienentyessä myös Kruunusiltojen kalustohankintaa pitäisi harkita uudelleen. Kruunuvuorenrannan/Yliskylän raitioliikenne olisi todennäköisesti järkevämpää hoitaa 35 metrin pikaraitiovaunuja pienemmällä kalustolla, sillä matkustajamäärä mahtuisi hyvin lyhyempiinkin vaunuihin ja hoituisi nykyisellä nivelraitiovaunujen kalustomitoituksella. Mikäli pitkät vaunut on jo tilattu, niitä voidaan käyttää esim. Raide-Jokerin ja myöhemmin toteutettavien muiden pikaraitiolinjoiden liikennöinnissä.

Lyhyempien vaunujen käyttämisen ansiosta Kaisaniemen liikenneympyrän ja Kaivokadun pysäkkejä ei tarvitsi rakentaa uudelleen eikä Kruunuvuorenrannan/Yliskylän raitioyhteyden jatkaminen mahdollisesti Länsisatamaan edellyttäisi myöskään mittavia pysäkkien uudistamisia muuallakaan keskustassa.

Asialla on merkittäviä kustannusvaikutuksia. Kaupunkiratikoiden vanhat pysäkit on juuri muutama vuosi sitten korotettu ja pidennetty vastamaan uusien Artic-vaunujen mitoitusta, mutta 35 tai jopa 45 metriä pitkät pikaraitiovaunut edellyttäisivät paitsi pysäkkien uudelleen pidentämistä, myös esim. Bulevardilla ja muilla vanhoilla keskustan kaduilla raitiokiskojen alueella kunnallisteknisiä töitä. Monilla kaduilla putket ja kaapelit sijaitsevat raitiokiskojen alla, eikä niitä ole rakennettu siten, että ne kestäisivät suurten pikaraitiovaunujen painon.

Me allekirjoittaneet valtuutetut edellyttämme, että Kruunusilloilla käytettäväksi suunnitellun uuden kaluston aiheuttamien pysäkkien ja katujen uudelleenrakentamisinvestointien kustannukset arvioidaan, myös Kruunusiltojen raitioyhteyden keskustaosuuden osalta, ja päätöksenteoon tuodaan vaunuvaihtoehto, joka on taloudellisesti järkevä sillan käyttäjämäärään nähden."

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt HKL:n johtokuntaa antamaan aloitteesta lausunnon kaupunginhallitukselle 18.1.2022 mennessä.

16.12.2021

Asia/10

Esittelijä

yksikön johtaja
Antti Nousiainen

Lisätiedot

Heidi Heikkilä, kalustopäällikkö, puhelin: 310 33823
heidi.h.heikkila(a)hel.fi
Hannu Stam, infrapalvelupäällikkö, puhelin: 310 35777
hannu.stam(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano